

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja vsak ponedeljek in četrtek ob 8. uri predpoldne.
Stane za celo leto 15 L., za pol leta 8 L., za četrt leta 4 L.
Za inozemstvo celo leto 30 L.
Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.
Odgovorni urednik: ROMAN ČEJ.

**V Gorici v ponedeljek 12. marca
1923**
štev. 20. Letnik VI.

Nefranktrana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se računaje po
dogovoru in se plačajo vnaprej.
List. izdaja konsorcij "GORIŠKE STRAŽE".
Tisk. S. SPÄZZAL v TRSTU.
Uprava in Uredništvo: ulica Mameli 5. (prej Scuole).

Tako pa pravimo mi!

Pred nekoliko dnevi se je vršil v Gorici občni zbor goriškega Trgovskega društva, na katerem je bil posebej izvoljen za predsednika dosedanja predsednik Antonio Fanin, ki je ob tej priliki podal nekatere izjave, ki zaslužijo, da se tudi mi nekoliko pozanimamo z njimi.

Gospod Fanin je slikal položaj goriškega trgovstva z zelo temnimi barvami. Poudarjal je splošno svetovno gospodarsko krizo, ki pa da je v Italiji še tem občutnejša, ker tudi varčevalni ukrepi nove vlade vplivajo na prebivalstvo, da čim dalje bolj skr(u)je svoje izdatke in se v svoji porabi omejuje le na najneobhodnejše potrebno. Gorica sama pa je prizadeta še najbolj, kajti «od meseca novembra sem so zavodi, ki so dajali predujme na vojno odškodnino, nenadoma ali ustavili naravnost vsako izplačevanje ali pa je tako skrčilo, da je skoraj popolnoma izginil vsak obtok denarja. Z druge strani se pa neposredna izplačila s strani državnih uradov tudi niso zboljšala, kar se tiče hitrosti, temveč najnovejše določbe, ki zabranjuje občinstvu pristop v likvidacijske urade ali sva pa omejujejo na en sam dan v tednu, povzročajo le, da se stvar neizogibno še bolj zavleče... Treba je opomniti, da pri nas vse gospodarsko življenje stoji na izplačilu vojnih odškodnin in da si bo vsa velika splošnost prebivalstva mogla samo z izplačilom vojne škode vzpostaviti svoje delo, zlasti pa pohištvo in obleko, kar se doslej ni zgodilo. Da so se izplačila in predujmi tako zavlekli, je imelo za posledico splošno zmešnjavo in se končno izraža v splošnem zastanku vseh plačil.»

Če bi bili hudobni, kakor nismo, in če bi hoteli meriti besede gospoda Fanina z istim laktom, kakor merijo tana radi naši nasprotniki naše, če so količkaj v nasprotju z mnenjem tistih, ki nam vladajo, bi dejali: «Glej-ti ga, avstrijakanta!» Z «jugoslovenskim propagandistom» bi ga pač ne mogli ozmerjati, ker je njegovo italijanstvo le prepriščeno; ali nas bi gotovo zadelo i prvo i drugo, če bi dejali isto, kar je dejal on, če bi pozabavljali, kakor je pozabavljaj on. In vendar — **tudi mi pravimo tako!**

Vse naše gospodarsko življenje, vse gospodarsko življenje naše dežele, pa naj je prebivalstvo slovensko ali furlansko ali kakršnokoli, stoji na izplačilu vojne odškodnine! In kdor jo oviči, stavi deželi in njenemu prebivalstvu nož na vrat!

Gospod Fanin je govoril seveda s stališča goriškega trgovstva, s sebičnega stališča enega samega stanu, ki je pač še potreben, dokler obstoji današnji družabni red, ki pa ga bo človeštvo prej ali slej črtalo iz seznama svojih potrebščin. Njemu je izplačilo vojne odškodnine le postranska stvar, tista, ki naj da prebivalstvu denar, ki je izginil iz obtoka. Glavna stvar je denar, in če bi bilo dosti denarja brez izplačila vojne odškodnine, če bi prebivalstvo polnilo goriške prodajalnice tako, kakor jih je polnilo pred vojno, bi se predsednik goriškega Trgovskega društva prehitro malo brigal za iz-

plačilo vojne odškodnine in ne bi tožil, da zavlačenje izplačila vojne odškodnine povzroča zmešnjave in postruje splošno gospodarsko krizo. Ne zato, ker ljudstvo nima strehe nad glavo, ker nima česa dati v usta, ker nima kam sedeti in leči, ker se nima s čim oblačiti, temveč le zato naj udari strela v tiste, ki zavlačujejo izplačilo vojne odškodnine, ker vsled tega zavlačevanja ljudstvo nima denarja, da bi drlo žnjim v goriške prodajalnice in ga puščalo tankaj za pohištvo, obleko in vse tiste lepe stvari, ki ob sedanjem pomanjkanju denarja plesne in trohne brez kupca, brez dobička, v izgubo za trgovca!

Redkokedaj je stanovska sebičnost stopila na dan s tako sirovo odkritosrčnostjo, kakor se kaže v besedah predsednika goriškega Trgovskega društva. In če smo rekli zgoraj, da tako pravimo tudi mi, ko smo navedli njegove besede o izplačilu vojne odškodnine kot predpogoju našega gospodarskega življenja, moramo sedaj

Kaj se godi po svetu?

Opatijska konferenca

ima svoje slabe čase. Že po prvi seji se je zasedanje odgodilo za par dni, ker ste obe delegaciji, italijanska in jugoslovenska, morali imeti novih navodil od svojih vlad. Šlo je kar naravnost že za vprašanje, ali se bodo razprave sploh še nadaljevale ali pa ne. Jugoslovenska delegacija je zahtevala, da se po odhodu Italijanov s Sušaka laške čete umaknejo tudi z Delte in Baroševe luke, češ ker to ozemlje v zmislu rapalske pogodbe tudi pripada Jugoslaviji, laška delegacija pa je hotela, da se vsa vprašanja, ki jih vsebuje svetomargeritski dogovor, obravnava ob enem, to se pravi, da naj bi komisija razpravljala istočasno o razmejitvi med Reko in Jugoslavijo, o ureditvi železniškega prometa med Reko in Jugoslavijo, reškega pristaniškega vprašanja in sploh ureditvi reške državnice. Kakor smo že poročali, ste obe delegaciji poslali vsaka svojega odposlanca k svoji vladi po navodila in v sredo je komisija zopet imela skupno sejo. Jugoslavija se je vdala italijanski zahtevi. Jugoslovenska delegacija sicer še vedno zahteva Delto in Barošovo luko za Jugoslavijo, ali pristala je na to, da se vsa vprašanja obravnava ob enem. Laško časopisje je proglasilo to za italijansko zmago, v Jugoslaviji pa smatrajo to popuščenje za jugoslovenski poraz v najvažnejši stvari, ki se bo težko dal popraviti. Komisija je potem razpravljala predvsem o železniškem vprašanju in potem o začasnem ureditvi prometa v obmejnem pasu, ki naj sega od Bakra do Kastva. Glede tega zadnjega vprašanja ni težav, ker je za obe strani prikladno, da more prebivalstvo brez posebnih ovir občevati preko meje in zamenjavati svoje potrebščine brez carinskih obremenitev. Lahki žele, da bi se v ta pas pritegnilo tudi opatijsko kopališko okrožje. Težave so pa z železniškim prometom, ker stoji jugoslovenska de-

legacija na stališču, da se morajo rešiti prej druga vprašanja, zlasti vprašanje meja. Tako je stvar zopet zastala in predsednik jugoslovenske delegacije dr. Rybar, bivši tržaški poslanec, se je odpeljal v Beograd, da poroča vladi in dobi nova navodila. Laško časopisje spravlja neodločnost jugoslovenske delegacije v zvezo

z volitvami v Jugoslaviji, češ da bi opozicijske stranke mogle izrabiti delovanje delegacije proti vladajoči Pašičevi, t. j. radikalni stranki, ki da je naklonjena taki rešitvi spornih vprašanj, kakor je želi Italija. Zato, pravijo, se je treba ozirati na ta kočljivi položaj jugoslovenske delegacije in počakati do volitev. Če zmaga Pašičeva stranka, pojde delo potem hitro od rok, kakor se je tudi hitro in brez ovir izvršila izpraznitev tretje dalmatinske cone, ki je že izvršena in je vse ozemlje, ki po rapalski pogodbi pripada Jugoslaviji, že v jugoslovenskih rokah. Italijansko časopisje ima precej prav, ko trdi, da volilni boj vpliva na potek opatijske konference, a ravno tako je res narobe, da vpliva konferenca na potek volilnega boja v Jugoslaviji.

Ministrski predsednik Pašić

ki bi bil moral včeraj priti v Ljubljano, da bi bil govoril na volilnem shodu radikalne stranke, je odpovedal svoj prihod, ker je moral ostati v Beogradu vsled posvetovanj, tičočih se opatijske konference. Ljubljanski listi seveda pravijo, da gospod Pašić zato ni prišel v Ljubljano, ker se je prepričal, da bi doživel — poraz, kakor ga radikalnem sploh prorokujejo vse opozicijske stranke, in teh je od 46 strank in skupin, ki se potegujejo za poslanske mandate, samo — 44. V nedeljo, 18. t. m., se bo stvar odločila.

Kakor v Opatiji razprave ne napredujejo posebno ugodno, je

konferenca v Nišu

rešila že več pomembnih točk, zlasti za obojestransko zavarovanje jugoslovenske-bolgarske meje proti vpadom macedonskih vstajev in se upa, da se vohče zaključijo z najboljšim upehom.

Enako se tudi v zadnjem času vkljub novim francoskim zasedbam v Porurju in Porenju kaže nekako zblizanje med Francijo in Nemčijo in se že poroča o možnosti sporazuma med nemško in francosko veleindustrijo, ki bi pa šel na račun nemškega delavstva. Spoh se govori o nekaki izpremembi verzajske mirovne pogodbe potom dopolnilne pogodbe med Francijo in Nemčijo, ki bi ji pa po mnenju Angležev morali pritrditi vsi podpisanci na verzajski pogodbi. Če se ne posreči sporazum, ima Francoska pripravljene še nove ukrepe za pritisk na Nemčijo.

Pozor, župani!

Italijanski način pobiranja davkov zahteva ustanovitev davčnih okrožij (konsorcijev), katera tvore ali posamezne občine ali pa več združenik. Ta okrožja potem potom pogodbe oddajo izterjevanje davkov v najem ali posamezniku ali pa pravni osebi (zadrugi, hranilnici, posejilnici, banki itd.). Občine se morajo združiti v davčna okrožja do 30. junija t. l. Svoje tozadevne sklepe (ali naj občina sama ali pa skupno z drugimi občinami tvori davčno okrožje), pa morajo občinski sveti predložiti prefektu najdalje do 15. marca t. l.

Opozorjamo na ta rok, da se v občinah, kjer se še ni storil tozadevni sklep, nemudoma ukrene vse potrebno, da se zadosti tej zahtevi.

Našim dopisnikom!

Ker se «Goriška Straža» še vedno tiska v Trstu in mora vse gradivo za list napraviti ovinke preko uredništva, ki je v Gorici, preden pride v tiskarno, naj dopisniki upoštevajo to zamudo in določeno številko lista, zlasti objave prirediteljev, tako, da bodo vsaj tri dni pred izidom dotične številke v rokah uredništva. Drugače ne moremo jamčiti za pravočasno objavo. Nadalje prosimo ponovno: pišite s črnilom in samo na eno stran papirja!

G. Anton Knap, nadučitelj, Vrabče: Glede dopisa z Vrabč v «Goriški Straži» z dne 5. t. m., ki govori o znanem dogodku na Vrabčah, vam radi potrjujemo, da niste prav v nobeni zvezi žnim in še tem manj, ker dopisa sploh nismo prejeli z Vrabč, temveč je bil posnet po tržaški «Edinosti».

Vipava: Obvestilo o prireditvi smo prejeli šele v petek in ga torej nismo mogli objaviti v zadnji številki, ki je izšla v četrtek zjutraj.

«Deseti brat». Uprava je že dobila in izvod te knjige.

